

Факультет / відділення
«Дизайн»

Кафедра дизайну та соціально-культурних
дисциплін

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	DS019 Основи композиції / Basics of Composition
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	фахова передвища
Галузь знань	02 Культура і Мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Освітня програма	Дизайн
Семестр	3 семестр (9 кл.), 1 семестр (11 кл.)
Факультет / відділення	Дизайну
Курс	2 курс (9 кл.); 1 курс (11 кл.)
Анотація курсу	<p>Навчальний курс «Основи композиції» є пропедевтичним курсом загальної фахової підготовки художника-дизайнера. Метою даного пропедевтичного курсу є розвиток художнього мислення, творчої та просторової уяви, фантазії, художнього смаку, здатності до асоціацій, без яких неможлива творча діяльність художника-дизайнера. Навчальний курс «Основи композиції» має сформувати у студентів початкові практичні навички в роботі з формою: на площині, в рельєфі, об'ємі. Це сприяє утворенню у майбутніх дизайнерів системи знань про засоби композиції та загального усвідомлення ролі цих засобів у образному ряді; формують гостроту зору, просторове мислення, смак, відчуття гармонії, пропорцій, креативне мислення.</p> <p>Методика викладання дисципліни «Основи композиції» має гнучкий характер і передбачає: творчий підхід до процесу навчання, що складається з коротких установчих бесід та дискусій, практичного виконання вправ, які мають виявляти різносторонній підхід до поставлених завдань: роботу з аналогами, літературою, інформацією Інтернету; демонстрацію дидактичного матеріалу (методичного фонду кафедри, матеріалів періодичної преси, каталогів робіт вітчизняних та зарубіжних майстрів графічного дизайну, Веб-сайтів).</p>

	<p>Навчальним планом передбачається послідовне виконання студентами практичних завдань з дисципліни «Основи композиції». Вивчення курсу розраховано на два семестри, кожен з яких завершуються екзаменаційним переглядом.</p> <p>Навчальна дисципліна «Основи композиції» за структурно-логічною схемою підготовки студентів вищеназваного напрямку продовжує формування комплексу знань студентів, поглиблюючи положення, що були закладені в основних предметах спеціальності 022 Дизайн.</p>
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=746
Мова викладання	українська
Лектор курсу	<p>Пестич Алла Іванівна</p> <p>канали комунікації:</p> <p>СДН «Moodle»: повідомлення в чаті</p> <p>E-mail: allapestych@icloud.com</p>
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/koop_d.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	<p>Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p>
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	<p>Здатність застосовувати теоретичні знання в області мистецтва та дизайну, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності.</p> <p>Здатність візуалізувати творчі задуми при створенні об'єктів дизайну.</p> <p>Здатність застосовувати засоби та прийоми формоутворення, макетування і моделювання об'єкту для втілення дизайнерської ідеї.</p> <p>Здатність здійснювати композиційну побудову та колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта.</p> <p>Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності.</p> <p>Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).</p> <p>Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт на всіх етапах розробки об'єкту (продукту) дизайну.</p>

	<p>Здатність проявляти ініціативу та креативні підприємницькі навички.</p> <p>Здатність планувати та управляти процесом виконання дизайнерського завдання.</p>
<p>Перелік програмних результатів навчання</p>	<p>Загальної підготовки</p> <p>Знати базові поняття, концепції в дизайні, принципи дизайну, процеси створення об'єктів дизайну, традиційні та інноваційні техніки і технології, пов'язаність етапів створення і методів поширення продукту (твору).</p> <p>Знаходити оригінальні рішення поставлених професійних завдань самостійно або у співпраці в творчому колективі (групі), аргументуючи свій вибір.</p> <p>Використовувати набуті знання, конструктивні критичні зауваження фахівців стосовно своїх творчих та навчальних результатів для фахового розвитку.</p> <p>Професійної підготовки</p> <p>Зображувати композиційно-цілісні об'єкти дизайну засобами графічних та художніх технік.</p> <p>Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.</p> <p>Обґрунтовувати вибір технік, технологій та матеріалів для створеного або спроектованого об'єкту (продукту) дизайну, враховуючи його екологічну безпечність.</p> <p>Визначати мету, завдання та етапи проектування.</p> <p>Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.</p> <p>Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.</p> <p>Демонструвати навички командної роботи, міжособистісної, соціальної та переговорної взаємодії з іншими.</p> <p>Презентувати власні професійні компетентності, створенні об'єкти (продукти) або їх елементи в професійному середовищі, перед клієнтами, користувачами та споживачами, враховуючи тенденції ринку праці у сфері дизайну.</p>
<p>Опис дисципліни</p>	

<p>Структура навантаження на студента</p>	<p>Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3 Кількість лекційних годин – 0 Кількість практичних занять – 30 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 60 Форма підсумкового контролю – екзаменаційний перегляд</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>1. За джерелом одержуваних учнями знань: вербальні, наочні, практичні методи (виконання практичних робіт). 2. За рівнем пізнавальної активності і самостійності студентів: 1) пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний, 2) частково-пошуковий або евристичний, 3) дослідницький, метод проектів.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	
<p>Тема 1. Вступна частина. Поняття композиції. Форма і процес формотворення. Формат та його мірні властивості. Пропорції та масштабність. Пляма. Асоціативні композиції із плямами «Повідомлення» «Нагорода» «Велетень»</p>	<p>Виконання композиції з використанням мірних властивостей: 1. домінування фону над плямою; 2. рівність ваги плями і фону; 3. домінування плями над фоном, Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір. Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.</p>
<p>Тема 2. Взаємозв'язок графічних елементів з простором та вплив однієї форми на іншу.</p>	<p>Ознайомлення з основами організації композиційних площин, на практиці дослідити зміни емоційного навантаження в залежності від відношення елементів до цілого та один до одного, розвиток навичок абстрактного та образного мислення. Організація графічної композиції, що базується на взаємозв'язку графічних елементів з простором та між собою. Аналіз аналогів. Практичне виконання композицій із взаємодією плям: Показати за допомогою плям близькість; Показати за допомогою плям віддаленість; Показати за допомогою плям агресивне захоплення</p>

	<p>Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір.</p> <p>Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.</p>
<p>Тема 3. Взаємодія між як складовими елементами(лінії) та середовищем, емоційне навантаження композиції. Естетичні якості.</p>	<p>Ознайомлення з естетичними та емоційними смисловими навантаженнями елементів композиції (на прикладі ліній). Організація композиції за допомогою лінії. Аналіз аналогів. Практичне виконання композиції з використанням ліній, що асоціативно виражають запропоновані тематики: спокій, танець, катастрофа.</p> <p>Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір.</p> <p>Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.</p>
<p>Тема 4. Цільність композиції. Закон головного в цілому. Мірність та пропорційність. Структурний рівень форми.</p>	<p>Ознайомлення з структурним рівнем форми, мірністю та співрозмірністю, створити цілісні композиції на запропоновану тематику, що дасть змогу розвитку креативного художнього мислення. Практичне виконання 3 композицій, що являють образний розвиток сюжету запропонованої ситуації («Корида»): зустріч на початку; взаємодія в сутичці; перемога або поразка.</p> <p>Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір.</p> <p>Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.</p>
<p>Тема 5. Статичні, динамічні симетричні якості зображення в композиції.</p>	<p>Дослідження статички, динаміки, симетрії та асиметрії. Аналіз аналогів. Практичне виконання. Побудувати композицію використовуючи статичні</p>

	<p>й динамічні якості зображення в композиції, а також симетрію і асиметрію.</p> <p>Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір.</p> <p>Вимоги до завдання: 4 композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.</p>
<p>Тема 6. Ритм. Різновиди глибинно просторової композиції. Підпорядкованість, рівновага, повторення цілого. Ньюанс та контраст.</p>	<p>Виконання композиційних вправ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ритм, підпорядкованість та рівновага в повторенні цілого (монотонність); 2. Ритм, підсилення та затухання (наростання); 3. Ньюанс в ритмі; 4. Контраст. <p>Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір.</p> <p>Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.</p>
<p>Тема 7. Художні засоби композиції. Фактура. Фізичні властивості.</p>	<p>Ознайомлення з створенням фактури, практика творчих навичок в передачі фізичних властивостей текстур та фактур різними художніми засобами. Практика утворення композицій за допомоги чергування елементів на однаковій відстані. Застосування тотожності динамічних, гострокутних форми, похилі і звивисті лінії, різні типи контрастів. Створення, за допомогою вивчених засобів асоціативних композицій на тему звуків та запахів.</p> <p>Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір.</p> <p>Вимоги до завдання: 4 композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.</p>

Політика дисципліни		
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.	
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.	
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.	
Система оцінювання		
<p>Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.</p> <p>Підсумкова оцінка за умови іспиту виставляється як загальна сума балів набраних за результатами поточного (70%) та підсумкового контролю.</p>		
Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни		
Зміст завдання	Практичні	Індивідуальні
1. Асоціативні композиції із плямами «Повідомлення» «Нагорода» «Велетень»	6	4
2. Взаємозв'язок графічних елементів з простором та вплив однієї форми на іншу.	6	4
3. Взаємодія між як складовими елементами(лінії) та середовищем, емоційне навантаження композиції. Естетичні якості.	6	4
4. Цільність композиції. Закон головного в цілому. Мірність та пропорційність. Структурний рівень форми.	6	4
5. Статичні, динамічні симетричні якості зображення в композиції.	6	4
6. Ритм. Різновиди глибинно просторової композиції. Підпорядкованість, рівновага, повторення цілого. Нюанс та контраст.	6	4
7. Художні засоби композиції. Фактура. Фізичні властивості.	4	6
Разом	40	30
Екзаменаційний перегляд		30
Всього		100

Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Алексіс Л. Бойлен. Візуальна культура / пер. з англ. Г. Лелів. Київ : ArtHuss, 2021. — 208 с.
2. Берд М. 100 ідей, що змінили мистецтво. / Майкл Берд — пер. з англ. Остап Українець, Катерина Дудка — Київ : ArtHuss, 2018. — 216 с.
3. Бойчук А. Простір дизайну / А. Бойчук. — Харків : Нове слово, 2013. — 368 с.
4. Вудфорд С. Як розглядати картини. / Сьюзен Вудфорд – пер. з англ. Любов Пилаєва — Book Chef, 2022. — 176 с.
5. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник / В. Даниленко. — Харків : Вид-во ХДАДМ, 2003. — 320 с.
6. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах / Йоганнес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ : ArtHuss, 2021. — 136 с.
7. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва: навч. посібник / Йоганнес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ : ArtHuss, 2022. — 96 с.
8. Льюрік М., Томмен Ж., Лайфер Л. Дизайн-мислення в житті. Практичний посібник. / Майкл Льюрік, Жан-Поль Томмен, Ларрі Лайфер – пер. з англ. Олена Лісевич – ArtHuss, 2021. — 256 с.
9. Лаптон Е. Основи. Графічний дизайн 04: Нові основи / Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філліпс; переклала Ірина Михайлишена. Київ: ArtHuss, 2020. — 262 с.
10. Майкл Джонсон. А тепер спробуйте щось дивніше: як вижити в креативному бізнесі і лишатися невичерпним джерелом ідей / М. Джонсон — пер. з англ. Юлія Максименко — Київ : ArtHuss, 2020. — 256с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. — Київ : Каравела, 2008. — 304 с.
12. Міщиха Л.П. Психологія творчості. Навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. — 448 с.

13. Норман, Дональд А. Дизайн звичних речей. / Дональд А. Норман. — Пер. з англ. Максим Бакалов — Клуб сімейного дозвілля, 2019.— 320 с.
14. Победін В.А. Знаки в графічному дизайні. / В.А. Победін — Харків: Веста. Вид-во «Ранок», 2001. — 96 с.: іл.
15. Робін Вільямс. Дизайн: книга для недизайнерів. / Р. Вільямс — перекл. з англ. Юлія Шкет — Віват, 2022. — 240с.
16. Суджич Д. Б – Баугауз, Ю — Ютуб: Абетка сучасного світу. / Деян Суджич – пер. з англ. Дарія Цепкова; ArtHuss, 2021. — 336 с.
17. Синєпупова Н. Композиція: Тотальний контроль / Наталія Синєпупова; пер. з рос. Роза Туманова. Київ: ArtHuss, 2019. — 240 с.
18. Сбітнєва Н. Історія графічного дизайну: [навч. посіб.] / Н. Сбітнєва. — Харків : ХДАДМ, 2014. — 221 с.
19. Шон Адамс. Як дизайн спонукає нас думати / Пер. з англ. Максим Тимченко. Київ : ArtHuss, 2022. — 256 с..
20. Шевченко В. Я. -. Композиція плаката: Навч. посібн. — Х.: Колорит,. 123 с.
21. Ярємків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. — 112с.
22. Arnheim R. Art and visual perception. / Arnheim Rudolf — University of California Press Berkeley and Los Angeles, California, 1974. — 508 p
23. Bierut M. How to use graphic design to sell things, explain things, make things look better, make people laugh, make people cry, and (every once in a while) change the world / Bierut, Michael – Thames and Hudson Ltd, — 694 p.
24. Bierut M. Seventy-nine short essays on design / Michael Bierut. – Princeton Architectural Press, 2007. — 272 p.
25. Bierut M., Helfand J. Culture Is Not Always Popular: Fifteen Years of Design Observer. / Michael Bierut and Jessica Helfand — The MIT Press, 2019. — 240 p.
26. Fiell C., Fiell P. The Story of Design: From the Paleolithic to the Present / Charlotte Fiell, Peter Fiell — Goodman Fiell, 2018. — 512 p.
27. Hembree Ryan. The complete graphic designer. / Ryan Hembree. — United States of America by Rockport Publishers, Inc. 2011. — 192 с.
28. Leborg C. Visual Grammar: A Design Handbook. / Christian Leborg — Princeton Architectural Press; Illustrated edition (21 July 2022). — 96 p.
29. Lupton E. Graphic design: new basics / Ellen Lupton and Jennifer Cole Philips — Princeton Architectural Press, 2008. — 248 p.
30. Lupton E. The ABC's of Triangle, Square, Circle: The Bauhaus and Design Theory. / Ellen Lupton, J. Abbott Miller – Princeton Architectural Press, 2019. — 68 p.
31. Landa Robin. Graphic Design Solutions. / Robin Landa. — 4 th edition. Wadsworth Cengage Learning. 2011. — 481 с.
32. Lidwell W. Universal Principles of Design / William Lidwell, Kritina Holden, Jill Butler.—Beverly, Mass. : Rockport Publishers, 2010. —272 p.
33. Millman, Debbie. How to think like a great graphic designer / Debbie Millman. — ALLWORTH PRESS. New York. USA. 2007. — 236 с.
34. Newman M. The 22 Irrefutable Laws of Advertising / Michael Newman. Wiley & Sons, Incorporated, John, 2004. — 242 p.
35. Ogilvy D. Ogilvy on Advertising / David Ogilvy – Knopf Doubleday Publishing Group, 2013. — 224 p.
36. Rand P. Thoughts on Design. / Paul Rand – Chronicle Books, 2014. — 96 p.

37. Salchow G. About Design: Insights and Provocations for Graphic Design Enthusiasts. / Gordon Salchow – Allworth, 2018. — 208 p.
38. Sellers L. Women Design. Pioneers from the twentieth century to today. / Libby Sellers – Frances Lincoln, 2021. — 176 p.
39. Weinschenk S. 100 more things every designer needs to know about people / Susan Weinschenk. 2016. — 272 c.
40. Whitbread D. The design manual. / Whitbread David — University of New South Wales Press Ltd, 2002. — 300 p.

Електронні джерела:

1. Ієрархія змісту в дизайні. URL:
<https://cases.media/article/iyerarkhiya-zmistu-v-dizaini>
2. 3 Design Layouts: Gutenberg Diagram, Z-Pattern, And F-Pattern URL:
<https://vansedesign.com/web-design/3-design-layouts/>
3. Графічні плакати. URL: <https://www.typographicposters.com/>
4. Eric Kim Dynamic Composition Manual. URL:
<https://erickimphotography.com/blog/books/>
5. Story board: dynamic vs flat staging.
URL: <https://grizandnorm.tumblr.com/post/174610271298/tuesday-tips-dynamic-vs-flat-staging-a-huge>
6. The 7 principles of design and how to use them. URL:
<https://99designs.com/blog/tips/principles-of-design/>
7. The 13 Principles of Design & How to Apply Them. URL:
<https://paperform.co/blog/principles-of-design/>